

Перспективи України на європейському та світових ринках титанових виробів

10 лютого 2023 р. співробітники відділу секторальних прогнозів та кон'юнктури ринків д.е.н. член-кор. НААН України Т.О. Осташко і д.е.н. В.В. Венгер взяли участь у слуханнях Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку на тему: «Заміщення українськими товарами імпорту з російської федерації і республіки білорусь в Україні, ЄС та світі». Спеціально для слухань Комітету відділ секторальних прогнозів та кон'юнктури ринків спільно з відділом промислової політики підготували «Інформаційно-аналітичний матеріал щодо можливостей заміщення українськими товарами імпорту з рф і рб в Україні, ЄС та світі».

Д.е.н. В.В. Венгер виступив з доповіддю на тему «Перспективи заміщення російських титанових виробів для авіаційної промисловості на світових ринках». У своєму виступі він зазначив, що рф сьогодні є одним з трьох світових виробників та експортерів титанової продукції для авіаційної галузі, сировину для якої імпортували з України та деяких африканських країн. Російська компанія «ВСМПО-Авісма» є основним постачальником титанових виробів для багатьох компаній світової авіакосмічної промисловості, зокрема, для таких як «Boeing», «Airbus» та «Embraer». За різними оцінками, лише американський «Boeing» щорічно купував у російської компанії близько 35–40% необхідних титанових виробів, бразильський «Embraer» – усі 100%, а європейський «Airbus» до сьогодні купує близько 65%¹.

Через відсутність реальної можливості заміщення російських титанових виробів влітку 2022 р., під час узгодження чергового пакета санкцій проти рф, ЄС заблокував пропозицію про внесення до санкційного списку російського металургійного підприємства «ВСМПО-Авісма»². Причому таку пропозицію заблокувала Франція, що є найбільшим виробником комерційних реактивних літаків «Airbus».

Проте ринок титанових виробів – це не лише «критичні» товари для світової авіаційної промисловості, а й здатність виробляти боєприпаси. У ракетах, які майже щодня летять в Україну та руйнують об'єкти критичної інфраструктури, дуже високий вміст титану. Для обмеження виробництва високоточної зброї необхідно повністю обмежити експорт титанової сировини в рф та купівлю російських титанових виробів світовими виробниками.

¹ Україна може зайняти місце РФ та Китаю у виробництві титанових виробів для західних країн. DEFENSE EXPRESS. URL: https://defence-ua.com/weapon_and_tech/ukrajina_mozhe_zajnjati_mistse_rf_ta_kitaju_u_virobnitstvi_titanovih_virobiv_dlja_zahi_dnih_krajin-4954.html

² ЄС в останню мить прибрав із санкційного списку найбільшого виробника титану з РФ – ЗМІ. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/22/689488/>

Для цього Україна повинна якнайшвидше розробити та запровадити державну програму розвитку титанової галузі України, визначитися з її перспективними напрямками повоєнного відновлення та потенційними інвесторами («Boeing», «Airbus» та ін.), зацікавленими у довгостроковій співпраці. При цьому, маючи потужну сировинну, виробничу та науково-технічну³ базу, Україна може повністю замінити російську компанію на європейському та світових ринках титанових виробів. Для цього необхідно побудувати сучасний завод з переробки титанових сплавів та виробництва титанових виробів і напівфабрикатів. Вартість будівництва такого заводу – близько 400 млн дол. США⁴. Проте, на думку експертів, навіть і без будівництва заводу Україна може постачати значну кількість титану на західні ринки вже протягом кількох місяців після закінчення війни, коли б це не сталося.

Загалом сьогодні Україна має можливість не лише витіснити світового монополіста з європейського та світового ринків титанової продукції, а й суттєво диверсифікувати власне виробництво та надовго увійти в топ головних постачальників високотехнологічної продукції для авіаційної, ракетобудівної, медичної, військової галузей світової промисловості. Зрозуміло, що такі пропозиції можуть бути реалізовані лише при розробці та всебічній підтримці на рівні держави із залученням потенційних інвесторів, виробників та науковців.

Відеотрансляція слухань Комітету ВРУ з питань економічного розвитку – за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=SJwcz90WZ8U&feature=youtu.be>

³ Сьогодні науковими інститутами НАН України розробляються нові технології, здатні суттєво підвищити якість титанових сплавів, які застосовуються не лише в авіаційній, а й в медичній, військовій та інших галузях вітчизняної та світової промисловості.

⁴ Довідково: У 2020 р. експорт титанових виробів «ВСМПО-Авісма» склав 415 млн дол. США.